

Oponentní posudek

dizertační práce Daniela Pražáka *Inovativní školy a jejich sítě v post-socialistickém prostoru na příkladu Gymnázia Přírodní škola*. Praha: PedF UK 2023, 130 s.

Dizertační práce se věnuje velmi zajímavému, nepochybně perspektivnímu a u nás zatím nepříliš frekventovanému tématu – síťování škol. Silná decentralizace a autonomie škol činí z tohoto tématu u nás téma vysoce aktuální. Volbu tématu tedy oceňuji a vítám.

Práce je rozčleněná na tři větší části – teoretickou, metodologickou a empirickou.

V teoretické části autor jasně sděluje, s jakými zdroji a proč pracuje – opírá se o WOS Core Collection a k uvedenému datu a při uplatnění jasně daných kritérií výběru nakonec využívá 67 textů z let 1993-2020, k nim pak přidává ještě další, ručně dohledávané zdroje.

Ve sledovaných textech pak se autor všímá řady významných okolností vážících se k sítím a síťování. Vyrovnává se s terminologickými nejednoznačnostmi a postupně věnuje mj. pozornost vymezení a typologii sítí, teoretickým rámcům, cílům síťování, podmínkám funkčnosti sítí. Přináší tak ucelené a správně vybrané poznatky z relevantních zdrojů výzkumu a teorie. Vzhledem k tomu, že autora zajímá především vytváření sítí mezi školami, věnuje výrazně méně prostoru sítím/síťování uvnitř škol, byť i zde je značný potenciál. Jde o poučené pasáže, které podávají fundovanou zprávu o stavu poznání ve sledované oblasti. Oceňuji, že autor mj. věnuje pozornost i chápání sítí a síťování nejen v pozitivním smyslu, ale také neutrálně/realisticky. Na závěr dobře zvládnuté teoretické části je dobře provedena diskuze výše uvedeného.

Celkově považuji teoretickou část práce za velmi solidně vybudovaný fundament, na kterém lze stavět další badání. Dílčí doplnění uvádím spíše pro informaci autorovi, pokud by zvažoval další práci s tématem – jde například o poukaz na konkrétnější pojetí rolí, které je vhodné naplňovat ze strany vedení škol při podpoře sítí, viz Lazarová, B. et al., (2020) *Leading learning by networking*. Brno: MU. Dostupné na [Leading-Handbook-2-cz-final.pdf - Google Drive](#).

Také část věnovanou metodologii představuje Daniel Pražák jasně. Daný postup je, podle mého soudu, s ohledem na povahu a složitost materie, dobře zvolený. Autor jasně formuluje dva hlavní cíle práce a volí kvalitativní design případové studie s vnořenými jednotkami analýzy. Téma konkretizuje prostřednictvím čtyř tzv. propozic a z nich pak vyvozuje dílčí výzkumné otázky – některé z těchto otázek pracují s poměrně ambiciózními formulacemi (efekty spolupráce, vliv ředitele a zřizovatele na síťování, závislost síťování na učitelích a dalších aktérech). Oceňuji, že mezi respondenty jsou vedle lidí z vedení škol a učitelů či vychovatelů také zástupci žáků. Celkově konstatuji, že metodologický koncept dizertačního výzkumu vytváří solidní předpoklady pro to, aby autor s oporou o něj došel k plastickému a důkladně pojatému obrazu sledované reality.

Ve výsledkové části práce jsou nabídnuty nejdříve podrobné popisy sledovaných škol a jejich (společných) aktivit, vždy s přihlédnutím k jádrové škole, tedy té, která je v centru sítě. Přestože jde někdy o poměrně dlouhé pasáže a čtenář musí být pozorný, aby se v nich neztratil, obsahují podstatné informace a je nutno uznat, že autor mnohdy výstižně zachycuje řadu jednotlivých, ale významných momentů věci. Za pozornost rozhodně stojí část pojednávající o faktorech spolupráce.

Diskuze výsledků je vedena solidně, myslím však, že by jí prospělo trochu víc pozornosti některým dříve formulovaným otázkám (efekty spolupráce, ovlivňování síťování ze strany vedení a zřizovatelů). Samostatnou odpověď na otázku „Jak je předávání zkušeností a síťování závislé na učitelích a dalších aktérech ve škole?“ jsem v této části nenašel.

Autor se dále věnuje některým limitům práce a možnostem dalšího zkoumání, následně práci uzavírá.

Pro svou práci využívá Daniel Pražák řadu relevantních zdrojů naší i zahraniční provenience, pracuje s nimi poučeně.

Tři přílohy nabízejí dotazovací a kódovací schéma a také ukázkou schématu tzv. podmínkového systému na jedné ze sledovaných škol.

Formálně je práce na přijatelné úrovni, jazykové stránce by prospělo důkladné finální přečtení. Také některé drobnosti terminologické by ještě stály za pozornost, např. ne vždy konzistentní používání termínu „žák“ namísto „student“ (vím ale, že samy střední školy s tím nakládají po svém, což se odráží i v názvech těles „studentských“ samospráv apod.).

Etika výzkumu je ošetřena náležitým způsobem. Autor si je vědom vlastního osobního vztahu k většině sledovaných škol a sympatií k vůdčí pedagogické koncepci. V rámci možností se s tím snaží pracovat, a celkové vyznění nepůsobí příliš subjektivně.

Celkově považuji tuto dizertační práci za zajímavý text o sítích a síťování ve školství, za doklad o tom, jak se některé školy u nás v současné době mezi sebou snaží propojovat, spolupracovat. V daném případě jde o skupinku většinou menších, specificky zaměřených škol, které společně oslovil jedinečný koncept Přírodní školy.

Závěrem konstatuji, že podle mého soudu Daniel Pražák prokázal dostatečně schopnost realizovat výzkumný projekt na úrovni doktorského studia, jeho postup je promyšlený, ukázněný a výsledky jsou cenné a obohacují poznání pedagogické reality u nás.

Práci doporučuji k úspěšné obhajobě.